

BOEKBESPREKING

Zakwoordenboek der Geneeskunde

A. Jochems & F. Joosten

Door: Henk Van daele

In 2009 verscheen de 29ste druk van het *Zakwoordenboek der Geneeskunde*. Dit naslagwerk is beter bekend als het ‘medische rode boekje’ of ‘de Coelho’ en zo genoemd naar de familienaam van dokter M.B. Coelho die in 1937 de eerste versie van zijn woordenboekje publiceerde onder de titel *Practisch verklarend zakwoordenboek der geneeskunde*. De arts Coelho overleed in 1947 maar zijn nuttig werk werd voortgezet door elkaar opvolgende samenstellers; sinds de 24ste druk, in 1993, nemen de heren Jochems en Joosten de redactie waar.

Deze 29ste druk draagt nog altijd de naam ‘zakwoordenboek’ maar die titel is eigenlijk ongepast: niemand krijgt dit dikke boekwerk nog in zijn vestzak. Deze kanjer van een boek bevat immers 35.000 termen en afkortingen uit de medische wetenschappen, in kleine druk, op iets meer dan duizend bladzijden.

Dit woordenboek staat, aldus de samenstellers, ‘ten dienste van al wie in de medische, paramedische, farmaceutische, verpleegkundige en verzorgende beroepen’ werkzaam is. Nu de patiënten steeds mondiger worden, zouden we toch graag ook tot de doelgroep van dit zakwoordenboek behoren. Want ook wij willen, als zieke, wel eens iets opzoeken omdat we twijfelen aan een term, of omdat de arts een woord gebruikt dat we gewoonweg niet of onvoldoende begrijpen.

Laat ons dus even een paar steekproeven doen.

Zo vinden we op bladzijde 730:

‘prostaat, prostata, voorstanderklier, een klier bij de man, die het bovenste deel van het urinekanaal omvat en aan de endeldarm grenst; scheidt een vocht af, het prostaatvocht, waarmee het zaad bij de ejaculatie is gemengd’.

Dat is kort maar duidelijk. Verder worden nog een aantal samenstellingen met en afleidingen van het woord verklaard: prostaatcarcinoom, prostaathyperplasie, prostaatklachten, prostaatlichaampje, prostaatlijder, prostaatsteen, prostacycline, enz.

PSA, BPH, brachytherapie en HIFU, termen die door de meeste prostaatpatiënten gekend zijn, worden verstaanbaar verklaard. Robotoperatie, robotchirurgie, hormoontherapie en de Vinci zijn dan tot onze verbazing geen trefwoorden. Dat een psycho-analytische term als ‘penisnijd’ nog opgenomen werd, kan verbazing wekken.

Patiënt, patiëntenvereniging, patiëntenorganisatie, lotgenotencontact of zelfhulpgroep zijn termen die men in dit zakwoordenboek niet moet zoeken. In de *Artsenkrant* nr. 2032, van 30 oktober 2009, lasen we nochtans: ‘Patiëntenverenigingen en zelfhulpgroepen vormen een onmisbare schakel in de zorgverlening van chronische zieken. Ze vullen een leemte, zowel voor, tijdens als na de medische en/of heelkundige behandeling. Voor vele aandoeningen volstaat de therapeutische en palliatieve zorgverlening niet. Patiënten en hun naaste omgeving hebben ook morele, psychologische en daadwerkelijke hulp en steun nodig, die professionele zorgverleners door tijdsgebrek niet kunnen verlenen. Patiëntenorganisaties trachten daarop een antwoord te geven’.

Laat ons dus hopen dat de samenstellers van dit zeer nuttige woordenboek in een volgende editie ook dergelijke termen willen opnemen.

A. Jochems & F. Joosten, *Zakwoordenboek der Geneeskunde*, Doetinchem, Reed Elsevier, 2009,
29ste druk, ISBN 978-90-6228-755-0, prijs: 32.95 €